

**COLECȚIA DE PUBLICAȚII PERIODICE RARE A BȘ USARB (III)
REVISTE ȘTIINȚIFICE DIN DOMENIUL RELIGIEI ȘI TEOLOGIEI**

LIBRARY RARE SCIENTIFIC MAGAZINES IN THE FIELD
OF THEOLOGY AND RELIGIOUS PERIODICALS COLLECTION USARB

**Elena CRISTIAN
Svetlana CECAN**

Moto:

*„Cultura este un mijloc, credința este un scop.
Cine se urcă pe scara vieții avînd într-o mînă flacăra culturii,
iar în cealaltă, văpaia credinței devine om desăvîrșit și pentru lume, și pentru cer.”
(Arhimandritul Nicodim Sachelarie)*

Abstract: *Scientific Library keeps rare collection of theological, moral and religious periodicals, mostly donated from Vasile Ioan Nicorici, inhabitant of mun. Balti. The donation amount 750 documents in 694 titles, including 86 periodicals in 8 titles. Through this work we aimed to achieve a description of religious and theological periodicals, which is of great scientific value both for students and teachers and for various researchers.*

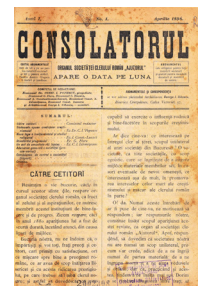
Keywords: *periodicals, theological magazines, religion, religious book, church history*

Biblioteca Științifică USARB în prezent este o bibliotecă modernă, și ofera acces la peste 160 000 de publicații periodice, care acoperă toate domeniile de interes, studii și cercetare științifică. Colecțiile bibliotecii sînt specializate pe disciplinele umaniste, economice, tehnice și artă, și oferă posibilitatea de a consulta de rînd cu cărțile și documentele în serie.

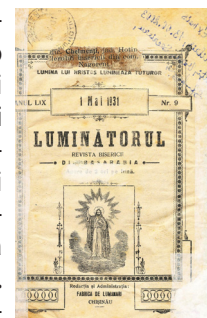
Lucrarea dată este o continuare de prezentare a publicațiilor periodice din colecția de documente rare a BȘ USARB. În partea a treia ne vom strădui să prezentăm unele reviste din domeniul religiei și teologiei. După cum se știe, ziarele și revistele păstrate în colecția de documente rare sînt o moștenire lăsată de predecesorii noștri, de gestionarea și păstrarea cărora răspundem noi, bibliotecarii de azi. Majoritatea revistelor din acest domeniu au provenit din donația locuitorului mun. Bălți, cadru didactic universitar, Ioan Vasile Nicorici. În anul 2010 în Bibliotecă a fost creată colecția de carte religioasă – „Colecția Ioan Nicorici”, care a aparținut regretatului preot și cărturar Gheorghe Armașu, din satul Petreni, raionul Drochia, omorît mișelește de niște bestii în 1992, în propria-i casă. Colecția însumă – 750 documente în 694 titluri, inclusiv 86 publicații periodice în 8 titluri. Biblioteca și-a îmbogățit permanent colecția cu carte religioasă, deținem mai multe exemplare fiind scrise, în original. Aceste documente servesc drept suport didactic pentru beneficiarii implicați în abordarea tematicii religioase, primesc răspunsuri la diverse întrebări: cineva își găsește calea către Biserică, cineva efectuează cercetări în domeniul social și religios, cineva pătrunde în esența scrierilor Sfinților Părinți, cineva reușește să depășească problemele de familie etc. Misiunea ortodoxă în rîndul tinerilor este o necesitate în societatea contemporană, cu atît mai mult, cu cît fenomenul migrației îi vizează cel mai mult. Prin organizarea unor expoziții de cărți religioase, în timpul marilor sărbători creștine, încercăm să prezentăm viața sfinților ca un model demn de urmat pentru tineri. Istoria se face și prin Biserică. Obligația noastră este aceea de a asigura integritatea, accesul și relevanța acestor publicații periodice pentru generațiile viitoare.

Prezentăm revistele cu conținut religios și teologic din colecția de carte rară Consolatorul. Organul Societății clerului ortodox român „Ajutorul”. Avem ocazia de a consulta chiar primul număr al acestei reviste, din aprilie 1898, dar și alte numere din perioada 1898-1904. Din anul 1904 a apărut sub titlul „Amvonul” (1904-1916). Apărea la București, o singură dată în lună. Abonamentul era obligatoriu pentru toți membrii societății și gratuit pentru membrii donatori și membrii de onoare. Revista era redactată de un comitet, din care făceau parte cei mai distinși preoți bucureșteni din acel timp: președinte - C.I. Popescu, membrii: I. Constantinescu-Lucaci, C. Enescu, G. Floru, G.I. Ghibescu, C.I. Ialomițeanu și C. Ionescu. Abonamentele și corespondența se vor adresa părintelui Arhidiacon George I. Gibescu, Biserica Cretzulescu, Calea Victoriei, 57. În paginile revistei erau abordate o serie de probleme cu caracter religios, moral și administrativ-bisericesc. Este o sursă nesecată de informații pentru cei interesați de trecutul Bisericii Ortodoxe Române. Format 16x25 cm.

Luminătorul. Revista bisericii din Basarabia (1908-1918). Apare la Chișinău, de 2 ori pe lună din anul 1908. *Luminătorul* este prima **revistă** în limba română din Basarabia sub ocupație țaristă, ulterior dovedindu-se un reper sigur în procesul de constituire a presei naționale. Apariția revistei o datorăm curentului cultural-religios din rîndul clericilor basarabeni care și-au manifestat activismul lor social prin inițierea unor acțiuni culturale în interesul neamului românesc din Basarabia. În articolul-program al primului număr se evidențiază interesul episcopului Vladimir pentru luminarea poporului basarabean în limba sa maternă, după care urmează versurile-program, Spre lumină. Revista a contribuit la menținerea spiritului treaz de românităte în Basarabia. A reflectat, în paginile sale, îndeosebi, viața bisericească a basarabenilor. *Luminătorul* a fost căutat și citit atît de cler cît și de către mireni. Partea neoficială a *Luminătorului*, destinată atît preoților, cît și enoriașilor, insera materiale cu caracter popularizator și culturalizator. Numeroase articole cu privire la organizarea bisericească, predici, vieți ale sfinților, pilde moral-religioase, povestiri, articole cu caracter apologetic și dogmatic – toate, în cele mai multe cazuri, traduse din rusește – formează partea principală a fiecărui număr. Revista devine izvorul de inspirație al preoților, suport sigur pentru „o vie a lor comunicare cu poporarii”. Revista a apărut și s-a menținut datorită unor personalități ca: Gurie Grosu, Constantin Popovici, Serghie Bejan, Constantin N. Tomescu, Ilie Tocan și mulți alții. Format 16x25 cm. În bibliotecă, se păstrează revista An.59, nr.9, 1931, care deține autograful lui Vasile Secieru „Ex meis libris, 13.06.2003, Bălți, Vasile Secieru”.

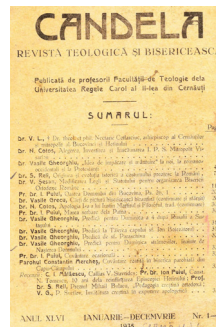
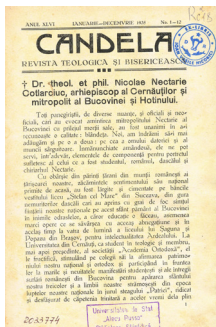
Episcopia Hotinului : Foaie eparhială oficială. A fost o publicație bisericească locală. Pe paginile revistei au publicat: Gh. Armașu, S. Varzaru, At. Necula, L. Iftodi, V. Grigoriu ș.a., cuprinde viața și activitatea liturgică, pastorală și misionară a episcopiei Hotinului. S-a editat în anul 1924, fiind un buletin informativ al Episcopiei. Publicația apare cu străduința Episcopului Visarion Puiu și a profesorului Constantin Tomescu. Deținem în bibliotecă revista din Anul X. Nr.2 Bălți, 15 ianuarie 1936 dedicată Bisericii Basarabene (Bălți), Episcopia Hotinului. Oficial nr. 945. Parohiei Căinari Vechi, Oficiul Dumbrăveni, jud. Soroca. Redactor : G. Arghiropol.

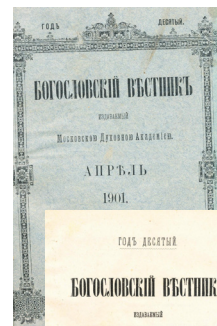

Tipografia Eparhială Bălți. Din sumar: Clișeul săvârșirii Bobotezei la catedrala din Bălți; Jurnalul privitor la executarea lucrărilor în cancelaria Consiliului eparhial (Episcop Tit); Consiliul eparhial plenar; Regulamentele pentru ocuparea locurilor vacante de preoți din eparhie (Protoireu: Ioan Levițchi), Parohii vacante pentru preoți, pentru cîntăreți. Format 16x24 cm.

Candela. Revista teologică și bisericească. Publicată de profesorii de Teologie de la Universitatea Regele Carol al II-lea din Cernăuți. Director și redactor: Prof. Dr. V. Gheorghiu. Administrator: Dr. Valerian Șesan. Redacția și administrația: Cernăuți, Facultatea de Teologie. La îndemnul Mitropolitului Silvestru Morariu Andrievici a apărut „Candela” de la Cernăuți, revistă teologică scoasă de profesorii Facultății de Teologie (1882-1946). Revista apare o dată pe lună, cuprinzînd diferite articole de Teologie și de istorie bisericească. Din sumarul general se rețin articolele: Dr. Vasile Gheorghiu, Observațiuni critice relative la textul evangelistului Mateiu 19, 16 s.; Dr. Vasile Grecu, Cărți de pictură bisericească bizantină; De. I. Zugrav, Biserica în Franța, etc.. Ioan Zugrav, preot și profesor de teologie român, a publicat mai multe articole cu caracter liturgic, pastoral sau istoric, biografiile unor cărturari bucovineni, recenzii, în revistele „Candela” – Cernăuți. De asemenea, profesorul Simeon Reli a scris articole și studii, de istorie bisericească (îndeosebi privind Bucovina), de pedagogie, lucrări literare. Lucrările sale tratează în mod special istoria bisericească a Bucovinei, el studiind documente inedite aflate în arhivele din Viena și Cernăuți. Deținem în Bibliotecă numerele : nr.7 (1886), nr. 1-12 (1934), nr. 1-12 (1935), nr. 1-12 (1937). Format 16x23 cm.

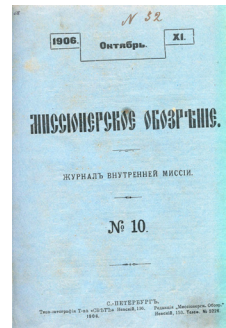

„Богословский вестник” Издаваемый Московскою Духовною Академією. Свято-Троицкая Сергиева Лавра. Apare la Moscova, lunar. Istoria revistei, este împărțită în două perioade: pre-revoluționară (1892-1918) și contemporană (1993 – prezent). Înainte de revoluție, un sfert de secol revista apărea lunar, timp în care au fost publicate 287 de cărți (321 numere în 85 de volume). În această revistă s-au publicat un număr considerabil de reprezentanți ai științei academice, ca: Г.А. Воскресенский. Изъ церковной жизни православныхъ славянъ; А.С. Павлов. Брачное право православной церкви; В.А. Соколова. Папа Левъ XIII Очеркъ его жизни и деятельности; С.С. Глаголева. Безсмертіе прошедшаго. (Принципъ сохранения явлений); П.В. Тихомирова. Библиографія. Посobie къ изучению древнейшей греческой философіи; А.П. Голубцова. Объ особенностяхъ архіейскаго служенія литургіи съ точки зренія древне-церковнаго обряда, ect. În bibliotecă deținem numerele din anii 1901-1903. Format 16x25 cm.

Миссионерское обозрение. Журнал внутренней миссии. Apare la С.-Петербургъ, lunar (1901-1916), din 1903 apare cu subtitlul Двухнедельный полемико-апологетический журнал; din 1904 — Духовный полемико-апологетический журнал; din 1905 — Журнал внутренней миссии. Editori: В.М. Скворцов; А.И. Платонов 1905; В.Ф. Смирнов 1909—1911; Н.М. Гринякин 1909—1910; Н. М. Сырнев 1913. Revista este o publicație oficială a misiunii interne sinodale stabilită în prima jumătate a secolului al XIX-lea, pentru lupta împotriva sectarismului și a credincioșilor vechi. Revista apare lunar în volum de 8—10 pagini imprimate (în 2 părți publicate separat). Prima parte a servit ca un organism de coordonare special pentru misionari, conține și informații despre biserică și cadru civil legalizat privind articole sectare și metodologia misionară, materiale despre starea actuală a sectarismului și credincioșilor vechi.

Partea a doua include un articol care prezintă învățătura patristică, în care a fost acordată o atenție deosebită domeniului, sau sînt tratate direcțiile diferite ale sectanților. De asemenea, conține toate aplicațiile unei reviste: învățătura, interviuri și oferte speciale. Colaborează cu articole: Епарх. Мисс. Тих. Третьяковъ, Минскій епарх. Миссон.св.ящ.Констант. Поповъ, Діаконъ І. Смолинъ.

În Bibliotecă deținem numerele din anii 1904; 1906. Format 15x24 cm.

Приходское чтение. Бесплатное приложение къ неофициальной части «Церк. Въдомю.» 1911-1914. Apare la С.-Петербургъ. Сунодальная типография. Редактор професоръ, М. Остроумовъ. Revista conține texte de teologie, religie și muzică tipărită: Первый канонъ на рождество христово; Слово на святую пасху; Избранные псалмы для пения; Се Женихъ грядетъ въ полунощи. Кіевскаго роспева; Ірмосы канона въ Великою Субботу. Простаго напева; Кондакъ или песнь на Святую Пасху. Творение святого Романа Сладкопевца; Избранные псалмы для пения, etc. În Bibliotecă deținem numărul 17 din anul 1911. Format 17x26 cm.

Руководство для сельских пастырей. Журналъ, издаваемый при Кіевской духовной семинарии. Apare la Kiev săptămînal (1860-1917). 1902. Redactor: Ректоры Киевск. дух. семин. разновременно: Константин, архим., 1901; И.И. Балабушевич 1901; Феодосий, архим., 1901—1903; Г.О. Булашев, препод., 1903—1905; Кирилл, архим., 1904—1906; Н.Н. Пальмов, препод., 1906; Амвросий, архим., 1906—1916. Din cuprinsul revistei: Святого Григорія Великаго о пастырскомъ служеніи; Типы духовныхъ лицъ въ свѣтской литературѣ; Прибавление къ Правилу Пастырскому; Поучене къ новокрещенной изъ евреевъ; Братскія пожеланія пастырямъ на Новый годъ; Воззвание къ пастырямъ о лучшемъ домашнемъ воспитаніи своихъ детей, etc. Editura: Киевская духовная семинария. În bibliotecă deținem numere din anii 1872; 1887; 1902. Format 16x25.

Странник. Духовный журнал современной жизни, науки и литературы. O revistă rusă pentru preoțime. Apare lunar, la С.-Петербургъ (1860 – 1917), sub redacția lui protoiereul Vasilii Griculevici, ulterior Episcopul de Moghilev Vitalii. Sfântul Ignatie (Bryanchaninov) în 1864, a criticat revista pentru "castă", menționând că este dăunător pentru preoțime, deoarece separă de oamenii din castă, și nu numai îi descurajează, dar fac să apară ura de la o castă la alta. Pentru ovine, armele sînt lupi, iar ovinele au cucerit lupii prin dragoste și blîndețe, dar în cazul în care au mers dinții, atunci ovinele nu rezistă, în special cu răcirea față de religie, dar cu atât mai mult pentru preoțime. Publică articole: А.Л. Павловичъ. Вопросъ о счасьи при свѣтъ библейской мудрости; М. Тукмачевъ. Служение духовенства среди инородцевъ; Н. Соловьевъ. Старые корни и новая вѣтви (Повесть изъ быта духовенства). În Bibliotecă deținem numere din anii: 1870; 1897; 1898; 1900-1901. Format 14x22.

Христианское чтение, издаваемое при С.-петербургской Духовной Академии. Apare lunar, este prima revistă teologică editată în pereții instituției spirituale și educaționale (cu excepția revistei de mînă "Seminar Bulletin" Vladimir DS în 1810-1815), rector de bază a fost arhimandritul Grigorii (Postnikov, ulterior Mitropolit al Novgorodului și Sankt-Petersburgului). Revista a avut cea mai mare periodicitate de timp în Rusia (1821-1917), în 1875-1916 apare bienal un supliment de instruire „Церковный вестник”. Profesorul А.Р. Lopuhin caracterizează revista, Христианское чтение, că este un organ universal al Creștinismului în toată lățimea ei. Chiar și formele de termeni religioși ai bisericii noastre - "ortodoxie" și "ortodox" se vor face mai tîrziu motto-ul multora dintre revistele noastre spirituale. Avînd în vedere faptul că revista, Христианское чтение, a fost singura revistă în Rusia la începutul secolului al XIX-lea, se poate presupune că avea un mare succes. Și într-adevăr, primii ani de existență, au arătat o cerere foarte mare în societate. Potrivit unor cercetări ale jurnaliștilor cantitatea de abonați în primul an a ajuns la un număr record – 300 017 exemplare. Primul număr s-a început cu un articol introductiv vast în care editorul a prezentat programul său. Scopul acestei reviste a fost promovarea unei educații cultural-creștină și viața creștină, care se bazează mai întîi de toate, în Sfintele Pisanii. În bibliotecă deținem numere din anii 1838; 1859; 1874; 1884-1885; 1892; 1895; 1999; 1901-1903; 1905. Format 14x22.

Publicațiile periodice cu semnificație religioasă și teologică servesc drept suport didactic pentru beneficiarii implicați în abordarea istoriei creștinismului, în special a celei creștin-ortodoxe.

Referințe bibliografice:

1. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București : Ed. Inst. Cultural Român, 2004. 915 p. ISBN 973-577-050-4
2. *Literatura română. Dicționar – antologie de istorie și teorie literară*. Ch. : Ed. Museum, 2000. 524 p. ISBN 9975-905-62-6
3. *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste). Tom. II. Catalog alfabetic: 1907-1918. Supliment: 1790-1906*. București : Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1969. 868 p.
4. КАРПУК, Д. *Периодические издания Санкт-Петербургской Духовной Академии (1821–1917) К 190-летию журнала „Христианское чтение“* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://christian-reading.info/data/2011/06/2011-06-02.pdf>
5. Странник. *Духовный журнал современной жизни, науки и литературы* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://www.4tets.ru/index.php/books/strannik-duhovnyj-zhurnal-sovremennoj-zhizni-nauki-i-literatury-godovoj-1903-komplekt-v-treh-knigah.html>
6. ШЛЕНОВ, Дионисий. *Богословский Вестник (1892-2006) история и современность* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://www.mpsda.ru/bv/>
7. ХВАЛИН, Андрей. *Церковные и духовные издания Российской Империи синодального периода* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: http://ruskline.ru/analitika/2011/03/28/cerkovnye_i_duhovnye_izdaniya_rossijskoj_imperii_sinodalnogo_perioda/